

Αναγινώσκω ότι πάσαν την κρίσιν έδωκεν ο Πατήρ τω Υιώ (Ιωάν. Ε' 22). Βλέπω δε εξ άλλου ότι ο Υιός την κρίσιν ταύτην ενεχείρισεν ολόκληρον εις τους ιερείς...

Χωρίς ιερωσύνην, ούτε την ψυχικήν μας σωτηρίαν δυνάμεθα να κατορθώσωμεν, ούτε τα αιώ-νια αγαθά να αποκτήσωμεν! Δεν ελέχθη ότι κανείς δεν ημπορεί να εισέλθη εις την βασιλείαν των Ουρανών, εάν δεν αναγεννηθή με το βάπτισμα του ύδατος και του πνεύματος; (Ιωάν. Γ' 5). Δεν εγράφη ότι εκείνος, όστις δεν ήθελε τρώγει την σάρκα του Κυρίου και δεν ήθελε πίνει το αίμα του, χάνει την αιώνιον ζωήν; (Ιωάν, ΣΤ' 54).

Αλλά και τα δύο αυτά, το μυστήριο του αγίου βαπτίσματος και το μυστήριο της θείας κοινωνίας δεν ημπορούν να τελεσθούν παρά μόνον με τα χέρια του ιερέως, πως, λοιπόν, χωρίς αυτά θα ημπορέση κα-νείς ν' αποφύγη την κόλασιν ή να λάβη τους προωρισμένους δια την τήρησιν των θείων εντολών στεφά-νους; Αυτοί οι Ιερείς είναι εκείνοι, οι οποίοι επιστατούν εις τον πνευματικόν μας τοκετόν δια του βαπτίσματος. Δι' αυτών - των ιερέων - , με τας τρεις καταδύσεις και τας τρεις αναδύσεις, ενδυόμεθα τον Χριστόν και γινόμεθα μέλη της Εκκλησίας, η οποία Εκείνον έχει κε-φαλήν. Οι Ιερείς, λοιπόν, ευλόγως πρέπει να μας είναι σεβαστότεροι από κάθε άλλον άρχοντα και τιμιώτεροι και άπ' αυτούς τους γονείς μας, διότι αυτοί μεν μας εγέννησαν σωματικώς, εις δε τους ιερείς οφε-ίλομεν την γέννησιν μας εκ το-υ Θεού και την δια της θείας χάριτος υιοθεσίαν.

Οι Ιερείς των Ιουδαίων είχαν την εξουσίαν να θε-ραπεύουν την λέπραν του σώματος, ή, ακριβέστερον, να πιστοποιούν μόνον την θεραπείαν αυτήν. Και όμως γνωρίζομεν πόσον ζηλευτόν και τιμημένον ήτο το αξίωμά των! Οι ιδικοί μας ιερείς έλαβον εξουσίαν όχι δια λέπραν σώματος, αλλά δια λέπραν ψυχής! Και όχι απλώς να εξετάζουν αν έγινε η θεραπεία, αλλά να ενεργούν αυτοί ό,τι χρειάζεται δια την πλήρη θερα-πείαν! Ωστε εκείνοι, οι οποίοι ήθελον τους καταφρο-νεί, είναι κατά πολύ μιαρώτεροι και ανοσιώτεροι από τον Δαθάν και τους συντρόφους του (Αριθμ. ΙΣΤ') και άξιοι μεγαλυτέρας τιμωρίας. Και το λέγω καθαρά. Δεν γνωρίζω τίποτα αθλιώτερον από ψυχήν, η οποία αρνείται τιμήν προς τους Ιερείς. Η ψυχή αύτη είναι γεμάτη από οίστρον δαιμονικόν.

Διατί οφείλομεν να τιμώμεν τους ιερείς, να πειθαρχώμεν εις αυτούς και να μη τους κακολογώμεν.

(Εκ της 86ης ομιλίας του εις το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον)

Οφείλομεν να περιβάλλωμεν με πολλήν τιμήν τους λειτουργούς της χάριτος του αγίου Πνεύματος. Διότι μέγα είναι το αξίωμα των Ιερέων. Το φανερώνει και μόνος ο λόγος του Χριστού, αν τίνων αφήτε τας αμαρτίας, αφιένται αυτοίς (Ιωάν. Κ' 23). Δια αυτό και ο Παύλος λέγει: πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε (Εβρ. ΙΕ' 17). Εννοεί με αυτό ότι η τιμή μας προς τους ιερείς πρέπει να είναι πλήρης, ότι οφείλομεν προς αυτούς όχι σεβασμόν μόνον, αλλά και πειθαρχίαν και ύπακοήν.

Διότι συ μεν έχεις να μεριμνήσης μόνον δια την ιδικήν σου ψυχικήν σωτηρίαν. Διέθεσες καλώς τα κατ' αυτήν; Σου είναι αρκετόν. Δια τον ιερέα όμως το πράγμα είναι πολύ διαφορετικόν. Δεν φθάνει να φροντίση δια τον εαυτόν του· οφείλει να μεριμνήση επι-μελώς και δια την ψυχήν την ιδικήν σου. Και αν δεν ήθελε να το κάμη, πηγαίνει εις την κόλασιν μαζί με τους πονηρούς, όχι δια τα ιδικά του, τα προσωπικά του αμαρτήματα, αλλά δια τα αμαρτήματα του ποι-μνίου του, καθ' ην περίπτωσιν δεν έκαμεν ό,τι εξ αυτού εξηρτάτο, δια να το κατάρτιση καλώς· ένας επί πλέον λόγος, όχι μόνον δια να σέβεσθε τον Ιερέα, αλλά και δια να τον περιβάλλετε με πολλήν αγάπην και με μεγάλην συμπάθειαν.

Αυτό ηθέλησε να διδάξη και ο Παύλος, όταν έλεγεν ότι οφείλετε να πείθεσθε και να υπακούετε εις τους εν τη Εκκλησία ηγουμένους, διότι αυτοί αγρυπνούσιν υπέρ των ψυχών υμών και όχι αγρυπνούν απλώς, άλλ' ως λόγον αποδώσοντες (Εβρ. ΙΓ' 17). Ιδού, διατί πρέπει να φέρεσθε προς τους Ιερείς με πολύν σεβασμόν και πολλήν εύνοιαν.

Όταν τιμώμεν και όταν περιφρονώμεν τους ιερείς.

Οφείλετε ακόμη να έχετε υπ' όψιν σας ότι η κακή συμπεριφορά των ενοριτών προς τον Ιερέα των δύναται να επιφέρει πολλήν ψυχικήν και εκκλησιαστικήν ζημίαν. Ας λάβωμε το παράδειγμα από τον κυβερνήτην του πλοίου. Του αναγνωρίζουν οι επιβάται το αξίωμα και την αρχήν του και του αποδίδουν την οφειλομένην τιμήν και υπακοήν; Κυβερνά τότε με την απαιτουμένην επιστάσιαν και καταβάλλει κάθε προσπάθειαν δια την ασφάλειαν του πλοίου και των επιβατών. Εάν όμως τον στενοχωρούν και τον ταραττούν με την εναντίον του κακολογίαν των, και αν ήθελαν τον παρακούει και τον περιφρονεί, τότε, χάνει και την αντοχήν του και την τέχνην του και, χωρίς να το θέλη, τους εκθέτει εις μυρίους κινδύνους.

Ομοίως συμβαίνει και με τους ιερείς. Εάν τους τιμάτε, θα ημπορέσουν να βοηθήσουν εις την ψυχικήν σας ασφάλειαν. Αν όμως, με την περιφρονητικήν προς αυτούς διαγωγήν σας και την καταλαλιάν σας, τους κάμνετε να αθυμούν, θα παραλύσετε την προθυμίαν των και θα επιφέρετε το ψυχικόν σας ναυάγιον.

Ας κάμωμεν προς τον Ιερέα ό,τι και προς τον κοσμικόν άρχοντα.

Δεν βλέπετε τι γίνεται εις τους κοσμικούς άρχοντας; Ακόμη και εκείνοι, οι οποίοι, υπό πολλάς επόψεις, είναι καλύτεροί των, φέρονται προς αυτούς με πειθαρχίαν και υπακοήν και ανεξαρτήτως της προσωπικής αξίας των από σεβασμόν προς το αξίωμά των και προς το Κράτος, το οποίον αντιπροσωπεύουν. Πως, λοιπόν, προκειμένου περί Ιερέως, οποίος είναι ο επιτετραμμένος του Θεού, όχι μόνον δεν τον σεβόμεθα και δεν τον ευλαβούμεθα, αλλά και τον καταφρονούμεν και τον κακολογούμεν, μερικοί δε και τον λούομεν με μυρίας ύβρεις; Πως, ενώ εμποδιζόμεθα από τον Χριστον να κρίνωμεν τους λαϊκούς, ακονίζομεν την γλώσσαν μας εις βάρος του Ιερατείου; Πως δε θα δικαιολογηθώμεν δια την διαγωγήν μας αυτήν, όταν τα μεν τόσα ιδικά μας αμαρτήματα παρατρέχωμεν, σχολιάζωμεν δε πικρά το παραμικρόν αμάρτημα του άλλου; Δεν ηξεύρεις ότι με αυτό το κριτήριον, το τόσον εγωϊστικόν, το τόσον άνισον, το τόσον μισάδελφον, χειροτερεύεις ενώπιον του υπέρτατου Κριτού την ιδικήν σου θέσιν;

Δι' όσους επικρίνουν τους ιερείς και δι' όσους τους σέβονται.

Μ' αυτά, τα όποια λέγω, δεν επιδοκιμάζω εκείνους, οι οποίοι διαχειρίζονται αναξίως την ιερωσύνην των, άπ' εναντίας, τους οικτείρω πολύ και τους κλαίω. Άλλ' όμως δεν θεωρώ δίκαιον να τους κρίνουν και να τους κατακρίνουν οι αποτελούντες το ποιμνιόν των, όπως το κάμνουν δυστυχώς τόσοι, ακόμη και οι περισσότερον απαίδευτοι και αμόρφωτοι και, επομένως, και ολιγώτερον κατάλληλοι εις το να κρίνουν τους άλλους.

Δι' όλα, λοιπόν, αυτά και τον Θεόν ας φοβούμεθα και προς τους ιερείς ας δεικνύωμεν όλην την πρέπουσαν ευλάβειαν και τιμήν. Ο Θεός, τότε, θα μας ανταμείψη πλουσίως και δια τας ιδιαιτέρας αρετάς μας και δια τον σεβασμόν, με τον οποίον συμπεριεφέρθημεν προς τους πνευματικούς μας πατέρας.

Περί του μεγίστου κακού, το οποίον φέρουν αι κακολογίαι κατά των ιερέων και αι κοσμικοί επεμβάσεις εις την διοίκησιν της Εκκλησίας.

(Εκ του Β' λόγου εις Ακύλαν και Πρίσκιλλαν)

Ο Παύλος, δια να παραστήση πόση ήτο η προς αυτόν αγάπη και αφοσίωσις των χριστιανών της εκ-κλησίας της Γαλατίας, έγγραφε: μαρτυρώ γαρ υμίν ότι, ει δυνατόν, τους οφθαλμούς υμών εξορύξαντες αν εδώκατέ μοι (Γαλ. Β' 30). Ποίοι θα ήμπορούσαν να γίνουν περισσότερον μακάριοι από εκείνους, ποίοι δε περισσότερον άθλιοι από μερικούς σημερινούς χρι-στιανούς; Διότι εκείνοι μεν θα έδιδαν, αν ήτο ανάγκη, χάριν του διδασκάλου των, ό,τι πολυτιμότερον είχαν, τους οφθαλμούς των αυτούς, το αίμα των, την ζωήν των, ούτοι δε ουδέ με λόγον φροντίζουν να δείξουν ενδιαφέρον δια τους πνευματικούς των πατέρας, άλλ' ενώ ακούουν να υβρίζωνται οι ιερείς και να τους κα-κολογούν ο ένας και ο άλλος, δεν τους εμποδίζουν, δεν τους αποστομώνουν, δεν κάμνουν καμμίαν παρατήρησιν!

Η καταλαλιά κατά των ιερέων μεγίστη πληγή της Εκκλησίας.

Και είθε εις την μεγάλην αυτήν αμαρτίαν να μη ήσαν ένοχοι και άνθρωποι, οι όποιοι κάμνουν τον ευσεβή! Δυστυχώς, περισσότερο ενίστε και άπ' αυτούς τους απίστους κακολογούν και ονειδίζουν τους ιερείς χριστιανοί εξ εκείνων, οι οποίοι λέγουν ότι εν-διαφέρονται δια την Εκκλησίαν και εμφανίζονται ως πιστοί. Και όμως τίποτε δεν ημπορεί τόσο να διαφθείρη και να κατάλυση μίαν Εκκλησίαν, με περισσήν μάλιστα ευκολίαν, όσον το να λείπη εις αυτήν ο στενός σύνδεσμος των μαθητών με τους διδασκάλους, των τέκνων με τους πατέρας, των αρχομένων με τους άρχοντας, του ποιμνίου με τους ποιμένας.

Ο κακολογών τους ιερείς ανάξιος να εισέλθει εις τον ναόν.

Και αν μεν κακολογήση κανείς τον αδελφόν του, κρίνεται ανάξιος και ν' αναγινώσκη τας Αγίας Γραφάς. Ίνα τι αναλαμβάνεις την διαθήκην μου δια στόματός σου; λέγει ο Θεός (Ψαλμ. ΜΘ' 16)• έπειτα, δηλώνων δια τι η τοιαύτη απαγόρευσις, προσθέτει, καθήμενος κατά του αδελφού σου κατελάλεις (Αυτόθι 20). Πως, λοιπόν, όταν καταλαλής τον πνευματι-κόν πατέρα σου, πως θεωρείς τον εαυτόν σου άξιον να πατήση εις τα ιερά πρόθυρα του ναού; Πως τολμείς να νομίζης ότι σου είναι το τοιούτο συγχωρημένον;

Όσοι κακολογούν τον πατέρα των ή την μητέρα των θεωρούνται από την Γραφήν άξιοι μεγίστης τιμω-ρίας. Ποία, λοιπόν, ποινή δεν θα έπρεπε να επιβληθή κατ' εκείνου, ο οποίος κακολογεί τον Ιερέα; Δεν φοβεί-σαι μήπως άνοιξη η γη και σε καταπιη ή κεραυνός πέση άνωθεν και σε κατακαύση;

Δια τους λαϊκούς τους κρίνοντας τους ιερείς και επεμβαίνοντας εις την διοίκησιν της Εκκλησίας.

Δι' αυτό παρακαλώ και συμβουλεύω να λείψη η πονηρά αυτή συνήθεια. Δια να μάθης δε καλά ότι, και αν ακόμη περιπίπτουν εις αμαρτήματα οι ιερείς, συ δεν δικαιολογείσαι να γίνεσαι παρήκοος, άκουσε τι λέγει δια τους συγχρόνους του άρχοντας των Ιουδαίων ο Χριστός Επί της Μωσέως καθέδρας εκάθησαν οι γραμματείς και οι φαρισαίοι πάντα ουν, όσα αν λέγωσιν υμίν ποιείν, ποιείτε· κατά δε τα έργα αυτών μη ποιείτε (Ματθ. ΚΓ' 23).

Και όμως τι ημπορούσε να είναι χειρότερον από εκείνους, των οποίων τα πάθη διέστρεφαν τους μαθητάς των; Αλλά και πάλιν δεν ηθέλησε να εκμηδένιση το κύρος των και να συστήση εις τον λαόν να παρακούη. Και πολύ σωστά. Διότι, αν οι λαϊκοί ήθελαν λάβη τοιαύτην εξουσίαν, θα τους εβλέπατε να καταληφθούν από την μανίαν να καθαιρούν και να εκβάλλουν τους ιερείς από το άγιον βήμα.

...Όχι, δεν είναι επιτετραμμένον εις τους λαϊκούς, οφείλοντας υποταγήν, να εμφανίζονται επικριταί των Ιερέων και να αξιούν ότι αυτοί είναι αρμόδιοι να διορθώσουν την Εκκλησίαν. Διότι, εάν ο ένας και ο άλλος, με πρόφασιν να διορθώσουν τα κακώς κείμενα, έκαμνον επέμβασιν εις τα Ιερατικά δικαιώματα, ούτε πρόφασις επεμβάσεως θα λείψη ποτέ, ούτε θα γνωρίζωμεν ποίοι εί-ναι εις την Εκκλησίαν οι άρχοντες και ποίοι οι αρχόμενοι, αλλά θα επήρχετο γενικόν ανακάτευμα και θαλάσσωμα.

Οι δήθεν ευσεβούντες κατήγοροι των ιερέων άθλιοι υποκριταί.

Είναι, δυστυχώς, βέβαιον ότι πολλοί λαϊκοί αγαπούν να παραμεγαλώνουν μικρά σφάλματα, εις τα οποία ημπορεί να περιπέση και ο ιερεύς, ως άνθρωπος και αυτός• δεν λείπουν δε και οι πρόθυμοι συκοφάνται και διαβολείς των ιερέων.

Συ όμως θέλεις να είσαι πράγματι ευσεβής; Φυλάξου από το να ύβρίζης και κακολογής τους ιερείς, έστω και αν ήθελε να είναι ελαττωματικοί εις το ποιμαντικόν και διδακτικόν των έργων. Διότι, εάν δια τον σωματικόν γονέα λέγει ένας σοφός καν απολίπη σύνεσιν, συγγνώμην έχε (Σοφίας Σειράχ Γ' 15), ήτοι, και αν καταντήση ανόητος, συ οφείλεις να τον συγχωρής, πολύ περισσότερον χρεωστούμεν να φυλάττωμεν τον νόμον αυτόν, προκειμένου

δια τους πνευματι-κούς γονείς μας. Θα το φυλάττωμεν δε, εάν δεν κρίνωμεν τους ιερείς, αλλά κρίνωμεν τον εαυτόν μας, δια να μη ακούσωμεν κατ' εκείνην την ημέραν, υποκριτά, τι βλέπεις το κάρφος το εν τω οφθαλμώ του αδελφού σου, την δε εν τω σω οφθαλμώ ου κατανοείς δοκόν; (Ματθ. Ζ' 3).

Ενοχλείσαι, διότι σε είπα υποκριτήν;

Και όμως οφείλεις να το αναγνώρισής· Υποκριτής είσαι, όταν εις μεν τον ναόν φιλείς το χέρι του ιερέως και γονατίζεις εμπρός του και επιζητήεις τας προς τον Θεόν ευχάς του και, όταν χρειάζεσαι βάπτισιν, τρέχεις και τον αναζητείς, εις το σπίτι σου δε και εις τας διάφορους συναναστροφάς σου τον λούεις με ύβρεις ή ανέχεσαι να κακολογούν και να καταλαλούν άλλοι τους περιβεβλημένους το ιερατικόν αξίωμα!

Η μεγαλύτερα βλάβη της Εκκλησίας.

Τίποτε δεν βλάπτει τόσον τας Εκκλησίας, όσον το νόσημα αυτό. Και όπως σώμα, του οποίου τα νεύρα είναι άτακτα, γεννά πολλάς ασθενείας και κάμνει αβίωτον τον βίον, τοιουτοτρόπως και μία Εκκλησία, όταν της λείπη η αρμονία και η τάξις και η αγάπη, περιπίπτει εις διχόνοιας και εσωτερικούς πολέμους και αυξάνει την οργήν του Θεού και εκτίθεται εις πολλούς πειρασμούς.

Προς αποφυγήν αυτών των κακών.

Δια να μη συμβαίνουν, λοιπόν, αυτά και δια να μη κινούμεν εναντίον μας την θείαν οργήν προς περισσοτέραν δυστυχίαν μας και αναπόφευκτον κόλασιν μας και δια να μη κάμνωμεν άχαριν και αηδή την ζωήν μας, ας αλλάξωμεν διαγωγήν. Αντί να κακολογή η γλώσσα μας

τον πλησίον μας και να κρίνη και να λαιδορή τους ιερείς, ας την κάμωμεν εγκρατή και σεμνολόγον, ας αφήσωμεν να κρίνη τους άλλους ο πα-ντογνώστης και δικαιοκρίτης Θεός και ας γίνωμεν κριταί μόνον δια τα ιδικά μας αμαρτήματα.

Αυτό είναι το δίκαιον και το εύλογον, αλλά και με τον τρόπον αυτόν θ' αποφύγωμεν την αιώνιον τιμωρίαν. Διότι, όπως, όσοι πολυπραγμονούν δια τα ξένα αμαρτήματα, παραμελούν εντελώς τα ιδικά των, τοι-ουτοτρόπως, όσοι δεν εξοδεύουν τον καιρόν των εις το να παρατηρούν και να κρίνουν τους άλλους, αφιερώνουν τον χρόνον των και την προσπάθειάν των εις την εξέτασιν και διόρθωσιν των ιδικών των πλημμελημά-των. Και πρέπει να σας είπω ότι εκείνοι, οι οποίοι προσέχουν εις τα ιδικά των σφάλματα και υποβάλ-λουν εις δίκην τον εαυτόν των, θα έχουν, κατά την μεγάλην Κρίσιν, ευνοϊκόν τον Δικαστήν. Αυτό ηθέλη-σε να δηλώση και ο Παύλος όταν έλεγεν: Ει γαρ εαυ-τούς εκρίνομεν, ουκ αν εκρινόμεθα υπό του Κυρίου (Α' Κορινθ. ΙΑ' 31).

Περί κακολογίας και κακολόγων.

(Εκ της Γ' ομιλίας του προς τον λαόν της Αντιοχείας και της ΚΓ' εις το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον)

Ας νηστεύη και το στόμα από λόγια αισχρά και από κακολογίας. Διότι ποίον το όφελος, εάν απέχωμεν μεν από ψάρια και κρέατα κατά τας νηστευσίμους ημέρας, δαγκάνω μεν δε και κατατρώγωμεν τους αδελ-φούς μας; Όποιος κατακρίνει και κακολογεί, αδελφι-κά κρέατα τρώγει, την σάρκα του πλησίον του δαγκά-νει. Δια αυτό και ο Παύλος λέγει: Ει δε αλλήλους δάκνετε και κατεσθίετε, βλέπετε μη ύπ' αλλήλων αναλωθήτε (Γαλ. Ε' 15).

Θα ειπής ότι δεν έχωσες τα δόντια σου εις την σάρκα του άλλου; Έχωσες όμως την μαχαιροειδή γλώσσαν σου εις την ψυχήν του και με την κατάκρισιν σου επλήγωσες την υπόληψιν του πλησίον σου! Τι εκέρδισες μ' αυτό; Έγινες εγκληματίας, άξιος δίκης και τιμωρίας!

Δια τους ζητούντας να δικαιολογήσουν τας κατακρίσεις των.

Και μη ζήτησης να δικαιολογηθής με το ότι: θα κατέκρινα, αν έλεγα ψεύματα. Εγώ όμως λέγω αληθι-νά, ώστε δεν κατακρίνω. Και εάν, αληθινά, κατακρίνης, και πάλιν εγκλημα-τείς. Διότι και ο φαρισαίος ηλήθευεν, όταν κατέκρινε τον τελώνην, αλλά αυτό δεν τον ωφέλησε διόλου! Δια την κακολογίαν του έχασε και κάθε αξιομισθίαν του!

Ενδιαφέρεσαι πράγματι δια τον πλησίον σου; Λυ-πήσου τον ειλικρινώς, προσευχήσου υπέρ αυτού προς τον Θεόν, πήγαινε και εύρε τον κατ' ιδίαν και συμβούλευσέ τον και παρακάλεσε τον να φροντίση δια την διόρθωσίν του.

Ημάρτησεν ο αδελφός σου; Δείξε του αγάπην, πεί-σε τον ότι ομιλείς δια το αμάρτημα του από αδελφικόν ενδιαφέρον, όχι δια να τον θεατρίσης και δείξε του με κάθε τρόπον την προς αυτόν στοργήν σου, αν, αληθινά, επιθυμής να τον ιατρεύσης.

Τοιουτοτρόπως κάμνουν πολλές φορές και οι ια-τροί. Χαϊδεύουν τους άρρωστους, όταν είναι δύστρο-ποι, και τους πείθουν με τας παρακλήσεις των και τας στοργικάς προτροπάς των να δεχθούν το ευεργετικόν φάρμακον. Όμοια κάμε και συ. Αντί να κατακρίνης, δια να πληγώνης, πείσε τον αμαρτήσαντα να δείξη την πληγήν του προς τον θεραπευτήν ιερέα. Τοιουτο-τρόπως κάμνει όποιος ενδιαφέρεται δια τον άλλον και προνοεί και φροντίζει δι' αυτόν.

Όταν κακολογούν άλλοι.

Δεν κακολογείς όμως εσύ. Είσαι αξιέπαινος, άλλ' αυτό μόνον δεν αρκεί• οφείλεις ακόμη, όταν, επί πα-ρουσία σου, κακολογούν άλλοι, να φράσης τας ακoάς σου και να μιμήσαι τον προφήτην, ο οποίος λέ-γει• τον καταλαλούντα λάθρα τον πλησίον αυτού, τούτον κατεδίδωκον (Ψαλμ. Ρ' 5). Ημπορείς να είπης προς τον κακολόγον έχεις να επαινέσης και να

εγκωμιάσης; Ανοίγω τα αυτιά μου, δια να δεχθώ τα μύρα• αν όμως θέλεις να κακολογήσης, τα κλείω, δια να μη δεχθούν κόπρον και βόρβορον. Τι θα κερδίσω με το να μάθω ότι έκαμε πονηρά ο δείνα;

Ημπορείς, ακόμη, να του ειπής• ας φροντίσωμεν δια τα ιδικά μας, πως δηλαδή ν' αποφύγωμεν τας μεγάλας ευθύνας των ιδικών μας αμαρτημάτων, και ας χρησιμοποιώμεν τον καιρόν μας εις εξέτασιν της ιδι-κής μας ζωής. Διότι τι θα απολογηθώμεν και πως θα συγχωρηθώμεν, όταν τα μεν ιδικά μας αμαρτήματα ούτε λογαριάζωμεν διόλου, λεπτολογούμεν όμως τόσον δια τα ξένα; Όπως είναι αίσχρον να παρακύπτη ο διαβάτης μέσα εις τα ξένα σπίτια και να κρυφοκοιτάζη, τοιουτοτρόπως, και όποιος περιεργάζεται τι κάμνει ο ένας και ό άλλος, φανερώνει ότι του λείπει η καλή ανατροφή.

Μετά την προδοσίαν η δήθεν προστασία.

Να είπωμεν και το γελοίον εκείνο; Πολλές φορές, ο κακολόγος, αφού εδυσφήμησε τον άλλον με παντοίας αποκαλύψεις και διαβολάς, εις το τέλος, παρακαλεί τους ακροατάς του και τους εξορκί-ζει να μη ειπούν τίποτε εις κανένα!

Ερωτώ τον έντιμον αυτόν σπερμολόγον αντί να παρακαλής να κρατηθούν μυστικάι αι κακολογίαι σου, δεν ήτο προτιμότερον να μη τας ειπής διόλου; Τι δε θέλεις τώρα ν' αποδείξεις; Ότι ενδιαφέρεσαι δια την υπόληψιν του θύματος σου; Υποκριτά! Τον επρόδωκες πρώτον και κατόπιν θέλεις τάχα να τον προστατεύσης!

Ήκουσες κακολογίαν; θάψε την.

Μερικοί ευρίσκουν ότι το κακολογείν είναι γλυκύ. Αληθινά, γλυκύ είναι το ν' αποφεύγωμεν

κάθε κα-κολογίαν. Ο κακολόγος υποπτεύεται πάντοτε και φοβείται ότι, αν ήθελον γίνει γνωσταί αι κακολογίαι του, θ' ακούση και αυτός χειρότερα και θα εκτεθή, ίσως, και εις άλλους κινδύνους• ενώ, όποιος έχει εγ-κρατή γλώσσαν και κανένα δεν εκακολόγησε και ενα-ντίον κανενός δεν εσπερμολόγησεν, ούτε τίποτε εψιθύρισεν, αυτός θα έχη την ευχαρίστησιν, την οποίαν θα του δίδη η συναισθησις ότι και αξιοπρεπώς εφέρθη και κανείς δεν θα τον εκδικηθή, αφού δεν εκέντησε κανένα.

Δι' αυτό σε συμβουλεύει ο σοφός της Γραφής• ήκουσες λόγον; εν αποθανέτω σοι (Εκκλησ. Ιθ' 10). Ήκουσες, λέγει, κακόν λόγον δια κανένα; Θάψε τον εντός σου. Οφείλεις μάλιστα και να φεύγης, όπου αρ-χίσουν να επικρίνουν και να κατακρίνουν και να κα-κολογούν! Αν όμως συνέβη να γίνη ποτέ κακολογία επί παρουσία σου, χώσε την εις τα κατάβαθα της ψυχής σου, σύμπνιξέ την, λησμόνησέ την, δια να μη γίνης όμοιος προς εκείνους, οι οποίοι μεταδίδουν τας σπερμολογίας και τας διαβολάς, και δια να μην εκτεθής εις τας ανησυχίας και τους κινδύνους, οι οποίοι, πολλές φορές, ευρίσκουν τους κακολόγους!

Δια την διόρθωσιν των καταλάλων.

Ας φιλοτιμηθώμεν δε και να γίνωμεν παιδαγωγοί των καταλάλων. Εάν ηθέλαμεν τους κάμει να αντιλη-φθούν ότι το καταλαλείν κινεί την αποστροφήν και ότι χάνουν εις την εκτίμησιν μας αυτοί και όχι εκεί-νοι, οι οποίοι καταλαλούνται, ποίος ηξεύρει αν δεν έλθουν εις συναισθησιν και δεν παύσουν την πονηράν αυτήν συνήθειαν και γίνωμεν, τοιουτοτρόπως, σωτή-ρες των και ευεργέται των;

Άθλιαi συνέπειαι της κακολογίας.

Επαναλαμβάνω δε και πάλιν ότι, όπως ο καλός λόγος και ο έπαινος είναι αρχή φιλίας, τοιουτοτρόπως η κακολογία και η διαβολή φέρει έχθρας και μίση και γίνεται αιτία μυρίων κακών εις τας ανθρωπίλους κοι-νωνίας. Ότι προ πάντων μας κάμνει να αμελώμεν την ιδικήν

μας διόρθωσιν, είναι αυτή η μανία του να πολυενασχολούμεθα με τα ξένα! Διότι αδύνατον είναι πολυπεριεργος και κακολόγος άνθρωπος να επιμεληθή ποτέ τον εαυτόν του. Απορροφημένος εξ ολοκλήρου από το να μανθάνη και να κρίνη τα των άλλων, θ' αφήση, κατ' ανάγκην, τα ιδικά του αφρόντιστα και αμελημένα. Και ερωτώ, όταν διαρκώς φροντίζης, δια να πληροφορήσαι και ομιλής δια τα ξένα σφάλματα και παραπατήματα, πότε θα φροντίζης δια τα ιδικά σου;

Δυστυχώς, πολλοί δεν προσέχουν διόλου εις το Ευαγγελικόν: Μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε (Ματθ. Ζ' 1). Όχι μόνον κρίνουν, αλλά και γίνονται πικροί κριταί, ακόμη, και δια πράγματα, προς τα οποία ώφειλαν να είναι παραβλεπτικοί, αφού μάλιστα, αν επρόσεχαν εις τον εαυτόν των, θα εύρισκαν ότι αυτοί περιπίπτουν εις μεγαλύτερα σφάλματα!

Η μανία της κατακρίσεως προχωρεί και μέχρι του μοναχού! Λαϊκοί, οι οποίοι ζουν άσωτα ή διαπράτ-τουν μυρίας άρπαγας και πλεονεξίας καθ' εκάστην, κακολογούν τον μοναχόν, ο οποίος έχει κάποια βιωτικά μέσα και ενδύεται με κάποιαν ευπρέπειαν. Και σκανδαλίζονται οι σεμνότατοι άνθρωποι, εάν ένας καλόγηρος ήθελεν εξέλθει ενίοτε από την πολύ αυστηράν δίαιταν, να τον καταγγέλλουν ως επικούρειον, ενώ οι ίδιοι γαστριμαργούν και πίνουν ή και μεθύουν και κραιπαλούν συχνά! Δεν λαμβάνουν υπ' όψιν των ότι, τοιουτοτρόπως, επιβαρύνουν τρομερά τα αμαρτή-ματά των και στερούν τον εαυτόν των από κάθε απολογίαν!

Ύστερον από την τοιαύτην διαγωγήν σου, πως θα ζήτησης από τον Θεόν να μη σε κρίνη αυστηρά; Εάν θέλης επιεική κρίσιν δια τον εαυτόν σου, διατί, τότε, συ κρίνεις τόσοσιν πικρά τον πλησίον σου και είσαι τόσο ανηλεής δια τον ιερέα και δεν εννοείς να παρά-βλεψης ουδέ τα ελάχιστα σφάλματα του; Θα κριθής, λοιπόν, με τα ίδια σου μέτρα και δεν θα δύνασαι να παραπονεθής ότι σου ζητούνται βαρείαι ευθύναι! Ο Χριστός σου το φωνάζει. Διατί δεν τον ακούεις; ω μέτρω μετρείτε, αντιμετρηθήσεται υμίν (Ματθ. Ζ' 1).

Υποκριτής ο καταλαλών. Το ιδικόν του δοκάρι.

Άκουσε και το άλλο τούτο: Υποκριτά (Ματθ. Ζ' 5). Διατί η κραυγή αυτή του Ιησού εναντίον του καταλάλου; Διατί ο χαρακτηρισμός του ως υποκριτού; Διότι, όσον και αν προσπαθούμεν

να παραστήσωμεν ότι κρίνομεν και κατακρίνομεν από ενδιαφέρον μας προς τον πταιστήν ή από ενδιαφέρον μας προς την κοινωνίαν, η αλήθεια είναι διαφορετική. Υπό τα προ-σχήματα, τα οποία προβάλλομεν, κρύπτομεν χυδαία πάθη. Και δια τούτο τους καταλάλους υποκριτάς τους ωνόμασεν ο Χριστός.

Και ο έλεγχός του εξακολουθεί• Εκβαλε πρώτον την δοκόν εκ του οφθαλμού σου. Πολύ σωστά. Αφού δεν ανέχεσαι εις τους άλλους ουδέ τα μικρά σφάλμα-τα, αλλά τους κρίνεις, πολλές φορές, και δια τιποτένια πράγματα, διατί επιτρέπεις εις τον εαυτόν σου τα πολύ μεγαλύτερα και βαρύτερα; Αφού ενδιαφέρεσαι δια τους άλλους και δια αυτό τους κρίνεις, ως βεβαιώνεις, διατί δεν κατακρίνεις πρωτίστως τον εαυτόν σου; Αφού καταγίνεσαι με τα ξένα αμαρτήματα, τα οποία δεν δύνασαι να γνωρίζης επακριβώς, διατί παρατρέχεις τα ιδικά σου, τα οποία ημπορείς να γνωρίζης κα-λύτερα; Θέλεις να απαλλαγή ο αδελφός σου από το μικροσκοπικό ξυλαράκι, το οποίον έχει εις τον οφθαλμόν του; Διατί δεν ελευθερώνεις τον ιδικόν σου οφθαλμόν από το εντός του δοκάρι; Εφ' όσον δεν κά-μνεις κατ' αυτόν τον τρόπον, αυτοκαταγγέλλεσαι ότι κρίνεις τον αδελφόν σου όχι από ενδιαφέρον, αλλά διότι τον εχθρεύεσαι ή διότι αισθάνεσαι ηδονήν εις το να κακολογής και να εξευτελίζης τον πλησίον σου.

Με τι ομοιάζει οποίος καταλαλεί.

Ενόησέ το, λοιπόν, καλά. Εάν θα έπρεπε να κριθή όποιος αμαρτάνει, ο αρμόδιος να τον κρίνη δεν είσαι συ. Άλλ' ο Χριστός έκρινε. Ναι• εκείνος όμως ήτο αναμάρτητος και είχε το αξίωμα του Κριτού. Εκτός τούτου, ο Χριστός δεν έκα-μνε σπερμολογίας και καταλαλιάς και δεν ενησχολείτο με τας υπολήψεις των ατόμων και ιδιωτών, άλλ' έκαμνε γενικούς ελέγχους προς κοινήν διδασκαλίαν και διόρθωσιν. Συ δε θέλεις να μάθης με ποίον ομοιά-ζεις;

Ομοιος είσαι με άρρωστον, ο οποίος, ενώ κατέχε-ται ο ίδιος από βαρεί αν υδρωπικίαν, αδιαφορεί δι' αυ-τήν και έχει να κάμη με τα μικρά κρυολογήματα των άλλων. Και, κατά την παρομοίωσιν αυτού του Ιησού, ενθυμίζεις εκείνον, ο οποίος βλέπει το λεπτότατον ξυ-λαράκι εις τον οφθαλμόν του άλλου και αναισθητεί προς το μεγάλο ξύλο, που τυφλώνει τον ιδικόν του οφθαλμόν.

Ἦδη εἶναι κακόν το να μη βλέπη τις τα ἰδικά του αμαρτήματα. Ἄλλ' εἶναι τρισχειρότερον, ὅταν και κρίνωμεν και κατακρίνωμεν τους ἄλλους, ἐνῶ ημεῖς φέρομεν ἐπάνω μας και περισσότερα και βαρύτερα παραπτώματα.

Περί τιμῆς και πειθαρχίας προς τον κλήρον και προς τους κρίνοντας Ἐπισκόπους και Ἱερεῖς.

(Ἐκ της Β' ομιλίας του εἰς την Β' προς Τιμόθεον)

Τα τέκνα οφείλουν να εἶναι φιλόστοργα προς τον πατέρα. Τοιουτοτρόπως οφείλουν και οι πιστοὶ να εἶναι φιλόστοργοι προς τους Ἱερεῖς. Ὅχι δε μόνον φιλόστοργοι, ἀλλὰ υποτασσόμενοι. Πείθεσθε, λέγει ο Παῦλος, τοῖς ηγουμένοις ὑμῶν και υπείκετε, εἰδότες ὅτι αυτοὶ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ των ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες (Ἐβρ. ΙΓ' 17).

Εἰπέ μοι, λοιπόν αὐτός μεν - ο Ἱερεὺς - εἶναι υπεύθυνος δια σε εἰς τόσον κίνδυνον. Διότι, και αν δεν τον βαρύνουν αὐτὸν τον ἴδιον ἀμέσως προσωπικά του αμαρτήματα, η ευθύνη του εἶναι τρομερά, ἐάν δεν ἤθελε φροντίσει να θέσῃ και σε εν τάξει ἀπέναντι του Θεοῦ. Και σκέψου πόσον βαρὺ εἶναι να ἔχη κανεὶς ευθύνας δια τόσας ψυχάς. Συ δε τι καλεῖσαι να δώσης προς τον ἱερέα; Τιμὴν, πειθαρχίαν ἐκκλησιαστική ν και κάποιαν υποστήριξιν δια την συντήρησίν του, αφοῦ συ μεν και ἔμπορος δύνασαι να εἶσαι και ἄλλας ἐργασίας και ἐπιχειρήσεις να ἀναλαμβάνης, ἐκεῖνος δε οφείλει να δουλεύῃ μόνον εἰς τον ναόν και εἰς τας θρησκευτικὸς υπηρεσίας. Ἐδωκες την τιμὴν ταύτην, την υπακοήν, την υποστήριξιν; Και πάλιν μένεις υποχρεωμένος προς τον ἱερέα. Διότι ὁ, τι του προσφέρεις, εἶναι κατώτερον ἀπὸ ὁ, τι ἐκεῖνος σου ἔδωκε, και ἀπὸ τους κινδύνους, εἰς τους οποιούς εἶναι ἐκτεθειμένος δια σε. Ἀλλὰ δεν δείχνει ὄσῃν ἐπρεπε προθυμίαν και δεν καταβάλλει ὅλον τον απαιτούμενον κόπον; Τότε μάλιστα να τον συμπαθήσης περισσότερο, διότι, ἐξ ἰδικῆς σου ἀφορμῆς, κινδυνεύει να στερηθῇ την σωτηρίαν της ψυχῆς του.

Το μεγαλύτερον κακόν της Εκκλησίας.

Δυστυχώς, πολλοί αγαπούν να φιλονικούν και να παρακούουν εις τους Ιερείς. Φυγαδεύεται τοιουτοτρόπως η αιδώς και ο σεβασμός του λαού προς τους άρχοντας της Εκκλησίας, δια να εισέλθη εις αυτήν η ανυποταξία και η αναρχία. Και τούτο είναι το κύριον αίτιον όλων των Εκκλησιαστικών κακών. Αυτό θα σας επαναλάβω και πάλιν πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε. Δεν το κάμνω δε χάριν των Ιερέων, αλλά προς χάριν ιδικήν σας. Όποιος τιμά τον ιερέα, θα τιμήση και τον Θεόν. Όποιος εσυνήθισε να καταφρονή τους ιερείς, θα φθάση και εις την καταφρόνησιν του Θεού. Δι' αυτό είπεν ο Χριστός• ο δεχόμενος υμάς εμέ δέχεται. Δια τούτο η Σοφία Σειράχ παραγγέλει: τους ιερείς εντίμως έχε. Όταν οι Ιουδαίοι κατεφρόνησαν τον Μωυσην, δεν εδυσκολεύθησαν να καταφρονήσουν και τον Θεόν.

Διατί δεν δικαιούσαι να κρίνεις τον ιερέα.

Αλλά λέγεις: Δεν έχω, λοιπόν, εγώ το δικαίωμα να κρίνω τον ιερέα; Όχι, δεν δικαιούσαι• Εάν οι λαϊκοί είχαν το δικαίωμα να ερευνούν τον βίον και την πολιτείαν των πνευματικών των ποιμένων, δια να αποφασιίζουν αν πρέπη να πειθαρχούν εις αυτούς ή να ανταρτεύουν, τότε, οι αρχόμενοι θα έθεταν τον εαυτόν των επάνω από τους άρχοντας και το παν θα εγίνετο άνω κάτω, θα ήσαν άνω τα πόδια και κάτω η κεφαλή. Ή δεν ακούεις τον Χριστόν, ο οποίος λέγει: μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε; (Ματθ. Ζ' 1), και τον Παύλον, ο οποίος μας φωνάζει• Συ τι κρίνεις τον αδελφόν σου; (Ρωμ. ΙΔ' 10). Εάν τον αδελφόν σου έχεις καθήκον να μη κρίνης, πολύ περισσότερον οφείλης ν' απέχης από του να κρίνης τον ιερέα. Ο Θεός σου το απαγορεύει. Πως το τολμάς εσύ;

Ύστερον από την μοσχοποιϊαν εις την έρημον οι περί τον Κορέ και τον Δαθάν και τον Αβειρών επανεστάτησαν κατά του αρχιερέως Ααρών. Τι έγινε τότε; ο Θεός τους κατέστρεψε. Ο καθείς, λοιπόν, ας κοιτάζη τα ιδικά του.

Δια τας διαφόρους αιτιάσεις κατά του επισκόπου και του ιερέως.

Αλλά δεν δίδει ο επίσκοπος, δεν δίδει ο ιερεύς προς τους πτωχούς και φρονείς, ως λέγεις, ότι δεν διοικούν καλά. Σ' ερωτώ και εγώ: Είσαι απολύτως βέβαιος περί τούτου; Έχεις εξακριβώσει τα πράγματα, ώστε να μη σου μένη καμμιά αμφιβολία; Διατί, λοιπόν, μέμφεσαι; Φοβήσου τας ευθύνας. Και οφείλεις να μη λησμονής ότι πολλά οι άνθρωποι τα κρίνουν με τας υποψίας των ή παρασυρόμενοι ευκολόπιστα από τας υποψίας και τας σπερμολογίας των άλλων. Συ, λοιπόν, μιμήσου τον Θεόν. Άκουε τον, όπου λέγει: Καταβάς δέομαι, ει κατά την κραυγήν αυτών συντελούνται (Γεν. ΙΗ' 21). Ηθέλησε να μας διδάξη δια τούτου ότι ακόμη και φωνή ολοκλήρου λαού ημπορεί να είναι πεπλανημένη και άδικος.

Επί τέλους περιμένε τον Κριτήν.

Εξήτασες όμως επιμελέστατα και επληροφορήθης ακριβέστατα και έχεις πεισθή πλέον τελείως; Και, αν τυχόν τοιουτοτρόπως είναι το πράγμα, το καθήκον σου και πάλιν είναι να περιμένης τον Κριτήν και να μη σπεύδης και αρπάξης την θέσιν του Χρι-στού. Εις Εκείνον ανήκει η κρίσις, όχι εις εσέ. Συ είσαι υπήκοος, όχι Κύριος. Και δεν σου αρμόζει να σφετερίζεσαι δικαιώματα, τα οποία ανήκουν εις την ανωτέραν διοίκησιν της Εκκλησίας και εις τον Θεόν.

Δια τους φρονούντας ότι αυτοί είναι καλύτεροι από τον ιερέα.

Άλλ' ο ιερέυς, λέγει, οφείλει να είναι καλύτερος μου. Ώστε είσαι πεπεισμένος ότι συ είσαι καλύτερος από τον ιερέα! Ας υποθέσωμεν ότι είσαι πράγματι. Λησμονείς όμως ότι, όποιος καυχάται δια την αρετήν του, έχασε κάθε αξιομισθίαν! Νομίζεις ότι είσαι καλύτερος! Και δεν στενάζεις, λοιπόν, και δεν κτυπάς το στήθος σου και δεν κύπτεις κάτω και δεν μιμείσαι τον τελώνην; Τότε, ταλαίπωρε, κατέστρεψες τον εαυτόν σου, έστω και αν ήσουν αληθινά καλύτερος!

Είσαι καλύτερος; Σιώπα, δια να μείνης τοιούτος. Εάν το είπης, έχασες το παν! Και δεν αρκεί μόνον να μη το είπης• Δεν πρέπει ούτε η ιδέα να σου πέραση ότι είσαι καλύτερος. Ενώπιον του θεού κερδίζει όποιος φρονεί ότι είναι δυνατόν όλοι οι άλ-λοι να είναι καλύτεροι του. Τι ήτο χειρότερον από τον τελώνην; Και όμως, μόνον με το να είπη ο φαρισαίος ότι ουκ ειμί ώσπερ ούτος ο τελώνης, τα έχασε όλα! Συ λέγεις περί του εαυτού σου ότι δεν είσαι ως ούτος ο ιερέυς! Δυστυχή! Έχασες κάθε αρετήν σου, με την καύχησιν άφ' ενός, με την κατάκρισιν εξ άλλου.

Υπέρ του μη καταλαλαιν τον ιερέα.

Ας μη καταλαλώμεν, λοιπόν, παρακαλώ, τους ιερείς, και ας μη γινώμεθα αυστηροί εξετασται των δια να μη ζημιώνωμεν τους εαυτούς μας. Μη λησμονής ότι ιερεύς σε εβάπτισε και σ' έκαμε χριστιανόν και ότι προς τους ιερείς - τους πνευματικούς μας πατέρας - οφείλομεν όχι ολιγώτερον σεβασμόν από εκείνον, τον οποίον χρεωστούμεν προς τους σωματι-κούς γονείς μας.

Σεβάσου, λοιπόν, τον ιερέα, διότι αυτός κάθε ημέραν διακονεί και δι' εσέ. Δι' εσέ μεταβαίνει εις τον ναόν του Θεού και αναγινώσκει τας Γραφάς. Δι' σε εύχεται και παρακαλεί τον Θεόν και τον καθικετεύει.

Δια σε, όπως και δια τον λοιπόν λαόν, είναι όλη η ιε-ρατική του διακονία. Σεβάσου, λοιπόν, όλα αυτά, τήρει τα πάντοτε εις τον νουν σου και έχε την φρόνησιν και την ευγένειαν να φέρεσαι προς τον ιερέα με ευλάβειαν βαθυτάτην!

Άγιου Ιωάννου του Χρυσοστόμου
Περί της σπουδαιότητος της ιερωσύνης
και του προς τους ιερείς οφειλομένου σεβασμού
(Εκ της Γ' Πραγματείας του περι Ιερωσύνης)
(Μετάφρασις Μιχ. Γαλανού, 1926)

ΠΗΓΗ: <http://www.egolpion.com/ierokatakrisis.el.aspx>